

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 2. Qualiter Commodatarius teneatur custodire rem commodatam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

§. 2.

Qualiter Commodatarius teneatur custodire rem commodatam?

1368

§. SI salvat omnes res suas, etiam minus pretiosas in casu periculi, non autem commodatas, depositas, vel precario acceptas, presumptumiri dolum, vel culpam latam in eo; per c. *Bona fides*. 2. de deposito, ibi: *bona fides abesse praesumitur, si rebus tuis salvis existentibus, depositas amisisti*; at eadem ratio est rei commodatae, ut colligitur ex L. 5. §. 4. ff. commodati ibi: *non tenebitur, nisi forte, cum posset res commodatas salvas facere, suas praetulit*. Nota autem hoc non procedere, si non possit salvare ambas, suas, & commodatas, si haec illis viliores sunt; quia nemo tenetur minus alterius damnum suo majori praeferre; secus est, si res commodata sit pretiosior, & data in solius accipientis commodum; tunc enim tenetur saltem ad aequalem earum, ac suarum curam; quod etiam procedit, si est aequè pretiosa, ac propria: Si autem res commodata sit gratia utriusque, vel solius commodantis, commodatarius ad nihil teneretur salvando res suas pretiosiores, vel aequè pretiosas, si salvare non possit ambas; si tamen salvet res Commodatas, neglectis suis aequè, aut pretiosioribus, rerum suarum aestimationem potest repetere à commodante, nec res commodatas prius reddere tenetur.

1369

Quaestio ulterior est 1. ad quem spectet damnum rei commodatae, factum à tertio? Casus sit: Stabularius equum commodatum, sine ulla culpa commodatarii, in stabulo negligit; quaestio est, an damnum inde factum in equo Commodatarius reparare teneatur? §. negativè ex L. 19. ff. h. t. ibi: *damnum ab alio datum non pertinere ad eum, qui rem usendam accepit, procul dubio est*. Si dicas, contrarium esse decisum L. 41. ff. locati. §. eam loqui de casu, quo res Custodiri potuit, & consequenter, ubi culpa, saltem levissima, intervenit.

1370

Altera quaestio est, an commodans, Tom. III.

rem commodatam revocare possit ante usum, vel tempus, ad quod concessa est, finitum? R. per se loquendo non posse; & si secus faciat, cum teneri ad praestandum damnum Commodatario; sequitur ex natura talis contractus, & constat ex c. unico h. t. ibi: *Contra eum quoque recte commodari non agitur, nisi post usum expletum, cujus gratia res fuerat commodata, cum non decipi beneficio nos oporteat; sed, adjuvari*; & L. 17. §. 3. ff. eod. ibi: *sicut autem voluntatis, & officii magis, quam necessitatis est, commodare; ita modum commodari, fidemque praescribere ejus est, qui beneficium tribuit; Cum autem id fecit (id est, postquam commodavit) tunc finem praescribere, & retro agere, atque intempestivè usum commodatae rei auferre, non officium tantum impedit, sed us suscepta obligatio inter dandum, accipiendumque: geritur enim negotium invicem; & ideo invicem propositae sunt actiones; ut appareat, quod principio beneficium, & nuda voluntatis fuerat; Converti in mutuas praestaciones, actionesque civiles.*

1371

Dixi, per se loquendo; nam si superveniat casus improvius, ex quo commodans tantum damnum patiatur, si rem non revocet, quantum commodatarius re revocata; merito dubitatur, an revocare possit, quin teneatur Commodatario damnum reparare? §. posse licite in utroque foro; sic Haunoldus cit. tom. 4. tr. 10. n. 759. nam donatio licite revocatur ob novam causam supervenientem, v. g. inopinè natam prolem, licet sit gratuita; quia tali casu merito praesumitur intentio donantis fuisse *conditionata*, nisi talis casus eveniat; ergo similiter in commodato; cum & hoc sit merè gratuitum.

1372

Ceterum, in hac postrema quaestione distinguendum videtur, saltem in ordine ad forum conscientiae. Nam aliud est, si commodatarius praevideat periculum usus sibi necessarii, ac damni secuturi, si re commodata tunc caruerit, & tamen commodavit; aliud si non praevideat, nec in habituali animo fuit, nihilominus eam commodandi, esto praevideretur tale periculum. In primo casu probabilius videtur non posse licite, titulo ejus periculi, rem commodatam revo-

§. 2

car

cari ante usum concessum, vel finitum concessionis tempus; sic enim saltem tacite, ac virtualiter renuntiavit damno secuturo ex defectu revocationis; cum non possit dici non voluntarium, quod forte secuturum prævidetur ex actione directe libera; maxime, ubi regulariter exinde sequitur; secus dicendum videtur in secundo, ut si ante commodationem interrogatus, an commodaret, si cum suo damno, re commodata carere deberet ex tali contractu? respondisset, quod non; quod procedit, est si commodatarius tempore contractus celebrati potuisset ab alio habere commodatum.

1373 Hujus ratio videtur esse ex eo; quia si quid in hoc casu obesset, foret exinde, quod obstaret ratio contractus *gratuiti*; at hæc in contractu commodati non obstat; hanc quippe rationem *gratuiti* explicat etiam *donatio* proprie dicta; & tamen ex causa superveniente revocari potest, quia merito censetur facta sub tacita conditione, v. g. nisi proles inopinatus nascatur, ut dicemus infra de donationibus; nam etiam hæc conditio, nisi casus eveniret, quo cum proprio gravi detrimento carere deberem re commodata, censetur ex intentione commodantis tacite inesse contractui; unde quando dicitur, *mutare consilium non potest in alterius detrimentum* per reg. 23. de regul. jur. in 6. responderetur, id procedere, quando illud etiam est tacite purum, & absolutum; non autem, secus.

ARTICULUS IV.

Quanam actiones competant ex commodato?

1374 Duplex actio considerari potest, una, quæ competit commodanti, & vocatur *directa*, seu *principalis*; altera, quæ competit Commodatario, & nominatur actio *contraria*. Per actionem in genere, intelligitur jus, seu potestas legitima, persequendi in iudicio, quod debitum est; actio alia est *realis*, alia *personalis*; illa prosequimur, seu petimus, quod nostrum est jure reali, ista,

quæ personam, ut faciat, vel det, quod tenetur.

Nota autem actionem directam non propterea dici *principalem*, tanquam actio contraria foret solum *accessoria*, & absque illa non posset intentari, (nam contraria commodati actio, sine principali, moveri potest per L. 17. ff. h. t. sicut & cætera, quæ dicuntur contraria) sed quod correlativè à Commodatario æquè fieri possit contra commodantem in hujus defectu; quo posito:

1. Quod comodans actione *directa* Commodatarium convenire possit, si re comodata aliter, vel ultra tempus, quam concessum sit, usus est, vel sua culpa deterioravit; Commodatarius autem actione contraria comodantem convenire ad præstationes, per quas ille indemnus servetur, ne sine sua culpa damnum à Commodante patiatur; talis præstatio est, ut Commodatario sit liber usus, ad quem res comodata est per L. 21. ff. h. t. 2. ut Commodatario reparetur damnum, quod ei contingit per causam comodati, dolo, vel culpa comodantis, ut diximus à n. 1342. 3. ut comodans solvat expensas extraordinarias, & graves à Commodatario factas pro re Commodata, ut dixi à n. 1353.

Pro his actionibus nota 1. hanc actionem ex comodato nascentem transire ad hæredes, & contra hæredes, per L. 3. §. 3. ff. h. t. ibi: *Heres ejus, qui commodatum accepit, pro eaparte, quæ heres est, convenitur, nisi forte habuit facultatem totius rei restituende, nec faciat: tunc enim condemnatur in solidum, quasi hoc boni iudicis arbitrio conveniat.*

2. Commodantem non solum rei comodatæ substantiam repetere (finito usu concessio, vel concessionis termino) sed etiam fructus naturales, si quos tulit res comodata; cum qualibet res fructificet suo domino per L. 5. §. 9. ff. eod. ibi: *Vsq. adeo autem diligentia in re comodata præstanda est, ut etiam in ea, quæ sequitur rem comodatam, præstari debeat: ut puta: equam sibi commodavi, quam pullus comitabatur, etiam pulli te custodiam debere præbere veteres responderunt.*

3. per præstationes, in ordine ad quas